

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-891

31.10.2022

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Ansvar for dagbøter.

Tre leiligheter under oppføring ble påført vannskade 7.2.20. Årsaken skal ha vært feilmontasje ved rørkobling, som igjen førte til vannlekkasje. Sikrede ble holdt ansvarlig for vannskadene, og sikredes ansvarsforsikringsselskap utbetalte erstatning. Som følge av skadene ble leilighetene levert forsinket. Utbygger ble derfor møtt med krav om dagbøter på til sammen kr 1 062 766. Totalentreprenør og utbygger rettet krav om dekning for dagbøter under sikredes ansvarsforsikring. Selskapet avviste dekning under henvisning til at det i vilkårene var gjort unntak for dekning av dagbøter, samt at det var gjort unntak for kontraktansvar. Sikrede viste til at dagbøter som var en direkte følge av mangler som skyldes en erstatningsmessig skade, måtte være omfattet av ansvarsforsikringen. Nemnda kom til at unntaket for dagbøter kom til anvendelse.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 1 268 734

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under sikredes ansvarsforsikring.

Sikrede har tegnet ansvarsforsikring for sin rørleggervirksomhet. Forsikringen omfatter blant annet følgende vilkår:

4 Hva som inngår i forsikringen

Bedriftsansvar

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, jf. kap 5 "Forsikringens omfang", som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset, herunder som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten.

Forsikringen dekker sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, som er forårsaket av mangler eller skadevoldende egenskaper ved leverte produkter.

Forsikringen er overensstemmende med kravene til ansvarsforsikring i

- NS 8405 pkt. 10.2
- NS 8406 pkt. 9.2 avsnitt
- NS 8407 pkt. 8.2
- NS8415 pkt. 10.2
- NS 8416 pkt. 9.2 avsnitt
- NS 8417 pkt. 8.2
- og tilsvarende regler i andre norske standarder.

(...)

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter skade på person eller ting

- Personskade anses inntruffet når en person skades, påføres sykdom eller dør
- Tingskade anses inntruffet når løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvansktes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

(...)

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

5.2.1 Oppfyllelse av sikredes kontrakt

Forsikringen omfatter ikke utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l.) herunder

- skade på sikredes leveranse, arbeid eller entreprise når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen, selv om skaden materialiserer seg etter overlevering
- verdireduksjon/prisavslag/tap på grunn av mangelfull, forsinket eller uteblitt oppfyllelse av kontrakten
- omkostninger til hel eller delvis omgjøring av sikredes kontrakt, eventuelt verdien av denne dersom omgjøring ikke skjer eller utføres av andre.

Forsikringen omfatter ikke tilsvarende utgifter/omkostninger/tap beskrevet i dette punktet (Oppfyllelse av sikredes kontrakt) knyttet til sikredes rolle som ansvarlig etter plan- og bygningslovens bestemmelser når avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise e.l. utføres av andre.

(...)

5.2.3 Garanti m.m.

Forsikringen omfatter ikke ansvar som sikrede har påtatt seg å bære og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter at skaden er konstatert.

Forsikringen omfatter likevel sikredes ansvar for skade påført tredjemann i henhold til bestemmelser om regulering av erstatningsansvar i standardkontrakt som er utarbeidet i fellesskap av partenes bransjeorganisasjoner.

(...)

5.2.14 Dagbøter, oppreisning, ærekrenkelse m.m.

Forsikringen omfatter ikke ansvar for dagbøter, bøter, ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter skl. §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").

I 2018 fikk sikrede som underentreprenør i en totalentreprise i oppdrag å anlegge sanitær, varme og slukkearbeid i et byggeprosjekt for leiligheter. Arbeidet startet i mars 2019 og skal ha blitt sluttført i juli 2020. Ifølge kontrakt av 13.9.18 mellom sikrede og totalentreprenør, skulle sikrede påta seg å levere:

Komplette rørleggerarbeider, herunder prosjektering, levering og montering av sanitæranlegg, varmeanlegg og sprinkelanlegg.

En vannlekkasje 7.2.20 i et kombiskap der sanitær og varmeanlegg til flere leiligheter var samlet, førte til vannskader på tre leiligheter. Av innhentet skaderapport fra A datert 11.2.2 fremgikk følgende om årsak til skaden:

Kobling på 20mm vannrør mellom vanntilførsel og rørskap i 4.etasje skled ut og forårsaket omfattende vannutstrømning i bygningen. Koblingsskapet er ifølge rørlegger på stedet prefabrikkert, og levert av (...).

(sikrede), som har rørentreprise på bygget, har montert og koblet tilførsler i rørskapet. Rørsystemet ble av (sikrede) trykktestet med 6 bar den 06.02.

I en annen skaderapport fra B datert 12.2.20 fremgikk det følgende om skadeårsak:

Lekkasje har oppstått mellom klemringskobling og 22 mm kobberrør i forkant av leilighetens stoppekran.

Årsaken til rør løsnet fra tilkoblingen var at klemringskobling ikke var strammet. Konus (klemring) kan føres frem og tilbake på rør uten motstand som tilsier at den ikke er strammet under montasjen.

Klemringskobling som fører til skaden er levert som en del i ett prefabrikkert kombiskap fra firma (...). (...) er underleverandør til (sikrede).

Rørlegger kobler til stigeledningen av Pex rør over og under T- skjøt i rørskap. Dette vil skape bevegelser i t-skjøt og skjøtekoblingen som skapte lekkasje. Som en del av montasjen på byggeplass må koblingene etter strammes og kontrolleres. Ved å stramme til skjøtekobling vil skaden være unngått.

Oppsummering: Lekkassen oppstod som følge av feilmontasje ved rørkobling. Installasjon oppfyller ikke funksjonskrav i TEK "tilstrekkelig tetthet mot lekkasje" og "tåle indre og yte belastning" Bestemmelse er hjemlet i PBL §29-6

Forsikringsselskapet til totalentreprenør varslet regress mot sikrede 14.2.20. Totalentreprenør mente skaden skyldtes feil ved sikredes arbeid. De materielle skadene som følge av vann og fukt i de tre leilighetene ble rettet og erstattet under sikredes ansvarsforsikring.

Vannskadene på de tre leilighetene ført til forsinket levering, og utbygger fikk krav om dagbøter på til sammen kr 1 062 766.

Utbygger og totalentreprenør krevde dekning for dagbøtene under sikredes ansvarsforsikring. Selskapet avviste ansvar med henvisning til unntaket for dekning av dagbøter, samt at et rent kontraktansvar også var unntatt etter pkt. 5.2.3.

Sikrede krever dekning for bøter med til sammen kr 1 062 766, samt for følgeskader i form av ekstra administrasjon for totalentreprenør samlet kr 76 125 inklusive mva. og for utbygger med samlet kr 129 843, og anfører at kravet er omfattet av ansvarsforsikringen. Sikrede er selv påført utgifter av denne karakter som følge av de samme forhold (vannskadene). De materielle skadene som kom som følge av vann og fukt i de tre leilighetene er senere rettet og erstattet under ansvarsforsikringen. I tillegg førte vannskadene til at de tre leilighetene som ble rammet, også ble levert forsinket ihht. kontrakt med kjøper. Dette er et forhold mellom utbygger og totalentreprenør.

Sikrede er ikke enig i at "unntaket for dagbøter er vanlig for denne type forsikring". Sikrede viser til to andre vilkårssett for ansvarsforsikring, tilhørende andre forsikringsselskap. Totalentreprenør og sikrede har avtalt at NS 8417 skal gjelde som rettslig grunnlag for deres kontraktsforhold og utøvelse. Etter pkt. 8.2 skal totalunderentreprenøren (sikrede) tegne ansvarsforsikring. Det bestrides ikke at unntaket kan komme til anvendelse hvis sikredes utførelse av egen virksomhet er årsaken til at totalentreprenør ikke kan levere ihht. kontrakt. I vår sak har det oppstått en forsinkelseskostnad hos en tredjepart, som en direkte konsekvens av skaden, og ikke som en dagbot som kan relateres til sikrede sin oppdragskontrakt med totalentreprenør. Det dreier seg om en avledet skade hos tredjemann som er utenfor sikredes kontroll. Dagbøter, eller forsinkelseskostnader som er en direkte følge av mangler, og som skyldes en erstatningsmessig skade, må være omfattet av ansvarsforsikringen.

Selskapet avviser ytterligere erstatning og anfører at "ansvar for dagbøter" er unntatt dekning. Ifølge ordlyden omfatter unntaket både dagbøter ilagt direkte til sikrede og dagbøter ilagt sikredes kontraktspart, og som deretter videreføres til sikrede i form av et erstatningskrav. Verken rettspraksis, nemndspraksis eller juridisk teori tilsier et annet resultat.

Selskapet viser også til at rent kontraktansvar er unntatt etter pkt. 5.2.3. Dette betyr at dagbøtene er unntatt, med mindre det kan dokumenteres at dagbøtene ikke går utover det forsinkelsesansvaret som ville fulgt av alminnelig erstatningsrett.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for krav om erstatning for dagbøter, samt administrasjonskostnader for utbygger, totalentreprenør og sikrede selv.

Nemnda forstår saken slik at selskapet ikke har vurdert om kravene for administrasjonskostnader for utbygger og totalentreprenør kan kreves dekket under forsikringen. Dette faller derfor utenfor vurderingen her.

Det er uklart for nemnda om sikrede krever dekning for egne merutgifter til administrasjon, men dette er uansett ikke et ansvar overfor tredjemann som dekkes av en ansvarsforsikring.

Sikredes forsikring omfatter sikredes erstatningsansvar påført under virksomheten angitt i forsikringsbeviset, herunder ansvaret for vannskaden som ble påført leilighetene. Dette har selskapet akseptert.

Forsikringen har unntak for:

5.2.14 Dagbøter, oppreisning, ærekrenkelse m.m.

Forsikringen omfatter ikke ansvar for dagbøter, bøter, ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter skl. §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").

Nemnda forstår saken slik at det er kjøper som har varslet utbygger om dagbøter. Utbygger har videre rettet kravet mot sikrede og totalentreprenøren.

Unntaket gjelder "ansvar for dagbøter". Det er ikke angitt hvem ansvaret rettes mot. Ordlyden omfatter derfor både dagbøter som kreves direkte av sikrede for forsinkelse, og dagbøter som kreves av andre, men videreføres til sikrede i en regressomgang. Sikrede anfører at unntaket ikke kan omfatte dagbøter, eller forsinkelseskostnader, som er en direkte følge av mangler, og som skyldes en erstatningsmessig skade. Ordlyden gir imidlertid ikke grunnlag for å unnta dagbøter som er en følge av en erstatningsmessig skade. Nemnda kan heller ikke se at det er grunnlag for innskrenkende tolkning av ordlyden pga. hensynet til sikredes dekningsbehov eller andre formålsbetraktninger, jf. Rt. 2013 s. 1228.

Sikrede viser til at totalentreprenøren og sikrede har avtalt at NS 8417 skal gjelde som rettslig grunnlag for deres kontraktsforhold og utøvelse. Sikrede har ifølge NS 8417 pkt. 8.2 i plikt til å tegne ansvarsforsikring. Nemnda kan ikke se at dette har betydning for tolkning av ansvarsforsikringsvilkårene. Forsikringsselskapets ansvar er definert i forsikringsavtalen mellom sikrede og selskapet, og ikke av NS 8417.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).